

DE MOERASKALK IN HET BLEKKINKVEEN BIJ WINTERSWIJK

door T. Meijer, Amsterdam

SUMMARY

The "Blekkinkveen" is a little holocene marsh near Winterswijk (prov. of Gelderland, Netherlands). It was known by the occurrence of marshchalk containing freshwater molluscs. Several auger-drillings have been made to investigate the extension of the former marsh. Also the molluscan contents of the chalk was studied. The results of the drillings and a list of the molluscan fauna are given.

Het Blekkinkveen een holoceen veen nabij de grensovergang Ruitenburgerschans, ten zuiden van Winterswijk. Het veen staat bekend door het voorkomen van moeraskalk en het werd daarom tijdens verschillende werkgroepkampen bezocht.

De kalk, die ontsloten is in een greppel, werd bemonsterd en onderzocht op zoetwatermollusca. Om een indruk te krijgen van de uitbreiding van het veen werden twee raaien met handboringen uitgezet. De verkregen profielen zijn afgebeeld op bijgaande figuren. De opeenvolging van de laagjes ziet er als volgt uit:

1. bruin veen en zode, af en toe zandig
2. zeer fijn leemachtig geelbruin zand, humeus en sterk gelaagd, plaatselijk veenlensjes
3. donkerbruin veen met plaatselijk een dun lensje fijn wit zand, stukjes hout. In boring nr. 14 werden in dit veen enkele zoetwatermollusken aangetroffen: Planorbarius corneus - 2 ex., en Planorbis planorbis - 1 ex.
4. lichtgrijze tot lichtgele moeraskalk, plaatselijk onderin blauwe vlekken; plantenresten en plaatselijk (vooral bovenin) zoetwatermollusken, soms iets humeus en kleine veenlensjes
5. fijn tot matig grof geel zand, plaatselijk met roestvlekken
6. matig fijn grijs zand, naar onder toe grover wordend.

De handboringen werden gemaakt met een edelmanboor 7 cm ϕ .

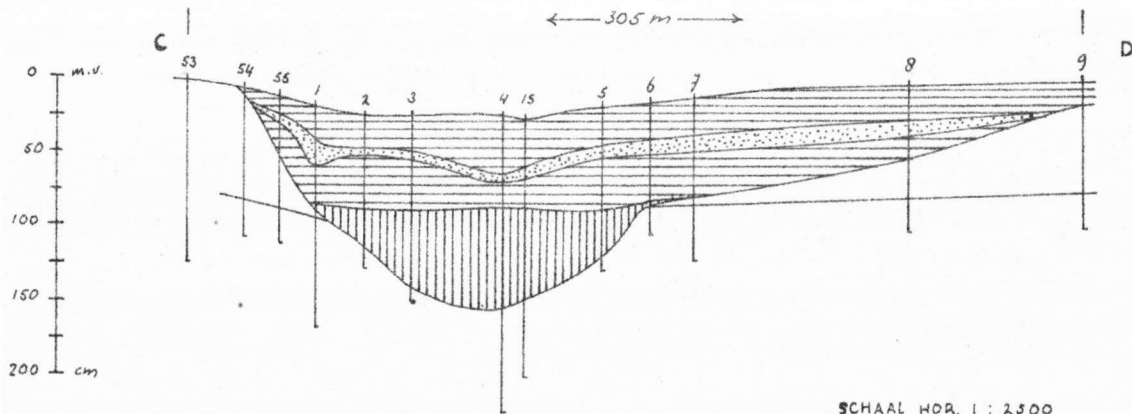
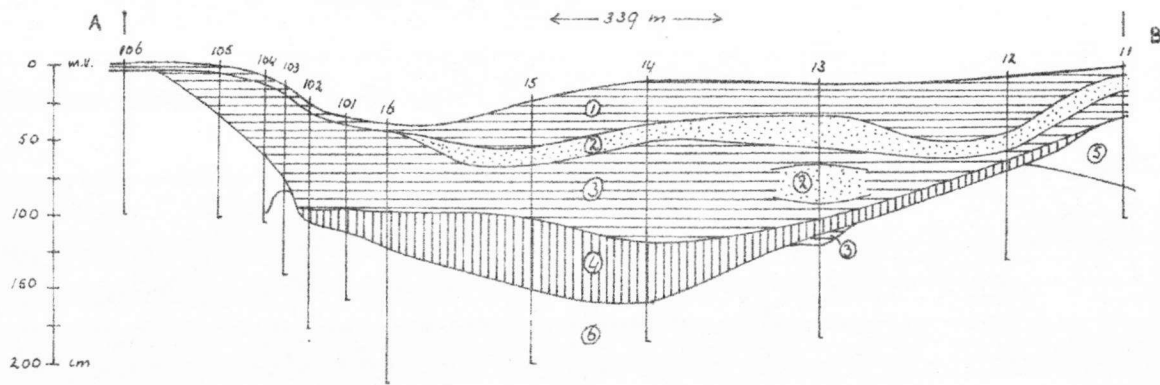
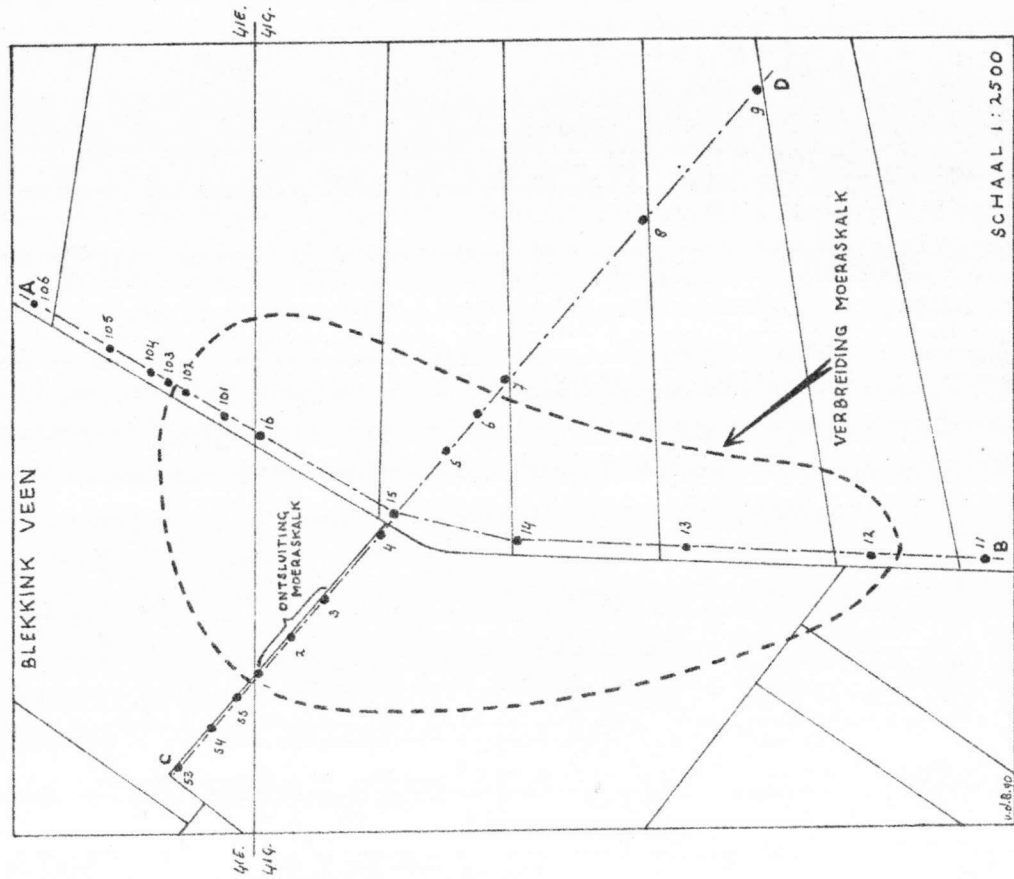
Ter vergelijking een handboring buiten het Blekkinkveen:

Top. kaart 1:25.000, blad 41.E.3, boring 52.

Locatie: op een zandweg langs het Blekkinkveen.

Methode: edelmanboor 7 cm ϕ

Uitv.: M. C. Cadée; beschr.: M. van den Bosch.

v. d. B. '90

SCHAAL HOR. 1 : 2500

VERT. : HOR. = 1 : 10

- 0,00 - 0,10 m zode
0,10 - 0,20 m sterk humeus fijn zand, tot plaatselijk venig, donker-
zwartbruin, plantenwortels
0,20 - 0,50 m zwart roestbruin fijn tot matig fijn zand, naar onder
toe lichter van kleur
0,50 - 0,75 m geelachtig fijn tot matig fijn zand
0,75 - 1,20 m lichtgrijs matig fijn zand
1,20 - 1,60 m matig grof grijsgeel zand, veel plantenresten
1,60 - 2,25 m matig grof grijs tot grijsgeel zand
2,25 m einde boring

De moeraskalk is in vochtige toestand kneedbaar. Het droogt witachtig poedervormig op. Ze valt in de ontsluiting op door het rijke voorkomen van zoetwatermollusken. Van Baaren (1927, p. 716) geeft als kalkgehalte (na verwijdering van de mollusken) de volgende percentages op: 82,3%, 73,5%, 82,3%, 78,8%, 81,8%, 74,7% en 58,4% (van boven naar onder elke 5 cm een monster).

Een monster kalk, verzameld in de ontsluiting, leverde de volgende mollusken op:

<i>Bithynia tentaculata</i> (Linné 1758)	1 ex., 3 opercula
<i>Physa fontinalis</i> (Linné 1758)	15 ex.
<i>Lymnaea stagnalis</i> (Linné 1758)	2 ex., 96 juv., veel fr.
<i>Radix peregra</i> (Muller 1774)	232 ex. (de helft juv.)
<i>Armiger cristata</i> (Linné 1758)	8 ex.
<i>Sphaerium corneum</i> (Linné 1758)	8/1 + 69/2 ex.
<i>Pisidium milium</i> Held 1836	28/1 + 88/2 ex.
<i>Pisidium nitidum</i> Jenyns 1832	109/1 + 312/2 ex.
<i>Pisidium hibernicum</i> Westerlund 1894	38/1 + 174/2 ex.
<i>Pisidium obtusale</i> (Lamarck) Pfeiffer 1821	1/1 + 1/2 ex.

Ik wil degenen die mij geholpen hebben hartelijk danken: de heer J.G.J. Kuiper te Parijs, die de determinatie van de Pisidiidae voor zijn rekening nam, en de heren M. van den Bosch, F. Jonges en W. J. Kuijper voor hun hulp bij het boren.

Literatuur:

Van Baaren, J., 1927. De bodem van Nederland, deel II Het Kwartair.

Adres van de schrijver: T. Meijer,
Philip Vingboonstraat 50,
Amsterdam.